

داھاتی نهوتی عیراق؛ 2021

13-01-2022

نوسەرەگان

مەحموود بابان

کورتە : بەرزبى نرخی نهوت و مانهوهی لهسەر وو 70 دۆلارهوه له 2021، داھاتی نهوتی عیراقی گهیانده سەر ووی 76 ملیار دۆلار و له داھاتی 2019ی نزیك كردهوه. ئەمەش نزیكەى 27 ملیار دۆلاری زیاتره لهوهی له بودجەى 2021دا هاتوو. لێرهدا ئهوهی جیگهی سەرنجە، بەم داھاتە زۆرهوه جیگهی سەرۆكوهزیران و وهزیری دارایی هۆشدارى له دارمانى ئابوووری عیراق دههات و دهلیت، ناتوانیت له چەند سالی داھاتوودا مووچەى کارمەندان بدات [1]. لێرهدا و بەكورتی بپى داھات و هەناردەى نهوت لهگەل كپيارانى نهوتی عیراق و چاوهروانییهكان بۆ داھاتی نهوتی هەناردەكراوی عیراق له 2022دا دهخریتەپوو.

مه محمود بابان* -ناوهندی لیکۆلینهوهی رووداو |

به رای

به زبانی نهوت و مانهوهی له سه روو 70 دۆلاره وه له 2021، داهااتی نهوتی عێراقی گه یانده سه رووی 76 ملیار دۆلار و له داهااتی 2019ی نزیک کرده وه. ئەمەش نزیکە 27 ملیار دۆلاری زیاترە لە وهی له بودجهی 2021 دا ها تووه. لێره دا ئەوهی جێگه ی سه رنجه، به داها ته زۆره وه جێگه ی سه روکوه زیار و وه زبیری دارایی هۆشدار ی له دارمانی ئابووری عێراق ده دات و ده لێت، ناتوانی ت له چه ند سا لی داها توودا موو چه ی کارمه ندان بدات [1]. لێره دا و به کور تی بړی داها ت و هه نارده ی نهوت له گه ل کړیا رانی نهوتی عێراق و چاوه پوانییه کان بۆ داها تی نهوتی هه نارده کراوی عێراق له 2022 دا ده خری ته پوو.

به زبانی نهوت و ئاسایبوونه وهی چالاکیه ی ئابوورییه کان و زیادبوونی خوا ست بۆ نهوت له سه ر ئاس تی و ئاتانی به کار به ر و پا به ند بوونی ئۆپیک و هاو په یمانه کانی به رێک وه تنی نیسانی 2020 ی به ره مه مه یان و هه نارده کردنی نهوت، چانس یکی گه ره ی به و ئاتانی به ره مه مه ی نهوتی نهوت به خشی که داها تکی زیاتر له وهی چاوه پوانده کرا کۆبکه نه وه.

به پێی داتا کانی وه زا ره تی نهوتی عێراق، داها تی نهوت له 2021 دا نزیکه ی 80% زیاتر بووه له 2020 که که مه ترین داها تی له و سا له دا هه بووه، نهوتی عێراق به تیکرا له 2021 دا به \$68.37 دۆلار مامه له ی پێوه کرا وه له کاتی کدا له 2020 دا به تیکرا ی \$38.08 دۆلار بووه [2].

هه ره ها، له 2021 دا 1 ملیار و 102 ملیۆن و 188 هه زار و 981 به رمیل نهوت هه نارده کرا وه، که 22 ملیۆن و 971 هه زار و 417 به رمیل له نهوتی که رکوک و ئەوی دیکه له کێلگه نهوتییه کانی نیوه راس ت و باشووری عێراق (نهوتی به سه ره) بووه.

خشی ته ی 1: بړی هه نارده کرا و داها تی نهوتی مانگانه ی عێراق 2019، 2020 و 2021

سال	مخالف	داها تی و هه نارده ی نهوتی عێراق له 2019 و 2020 و 2021	
		بۆ کاتی	بۆ بۆلاری عێراق
2019	کۆماری عێراق	612,441,839	8,208,828,288
	کۆماری عێراق	105,347,338	3,918,818,248
	کۆماری عێراق	184,098,872	6,708,148,152
	کۆماری عێراق	185,288,887	7,228,687,127
	کۆماری عێراق	118,717,285	7,208,759,474
	کۆماری عێراق	185,883,225	3,379,817,881
	کۆماری عێراق	118,548,787	6,892,436,825
	کۆماری عێراق	113,798,933	6,812,705,818
	کۆماری عێراق	187,376,337	6,329,283,377
	کۆماری عێراق	198,838,883,37	6,128,398,892
	کۆماری عێراق	195,874,787,72	6,208,398,724
2020	کۆماری عێراق	136,282,388,08	6,887,582,948
	کۆماری عێراق	1,287,198,278,24	71,597,864,287
	کۆماری عێراق	193,481,591,88	6,183,383,317
	کۆماری عێراق	88,347,847,43	4,849,888,913
	کۆماری عێراق	195,418,528,78	2,882,428,888
	کۆماری عێراق	133,144,968,58	4,398,985,718
	کۆماری عێراق	88,585,281,08	2,158,883,283
	کۆماری عێراق	84,488,818,08	2,819,314,473
	کۆماری عێراق	85,842,388,38	4,481,787,883
	کۆماری عێراق	88,394,528,08	3,889,964,783
	کۆماری عێراق	78,288,818,58	3,172,848,121
2021	کۆماری عێراق	78,288,818,58	3,172,848,121
	کۆماری عێراق	88,183,832,81	3,484,888,818
	کۆماری عێراق	1,286,348,818,88	41,788,942,788,24
	کۆماری عێراق	88,183,832,81	4,183,383,317
	کۆماری عێراق	82,877,187,08	3,912,813,976
	کۆماری عێراق	81,211,828,888	3,788,558,222
	کۆماری عێراق	88,398,318,888	3,848,317,236
	کۆماری عێراق	88,881,288,08	3,917,312,783
	کۆماری عێراق	88,788,588,08	3,748,988,913
	کۆماری عێراق	88,487,788,08	6,878,813,888
	کۆماری عێراق	84,888,318,08	6,552,782,121
کۆماری عێراق	85,482,488,121	7,718,382,288	
کۆماری عێراق	88,788,888,121	7,888,488,318	
کۆماری عێراق	88,183,317,08	7,818,888,888	
کۆماری عێراق	191,178,818,08	7,318,788,784	
کۆماری عێراق	8,182,888,881	74,888,824,238	

سه رچا وه: وه زا ره تی عێراق، سۆمۆ [3]

کړیا رانی نهوتی عێراق له 2021 دا

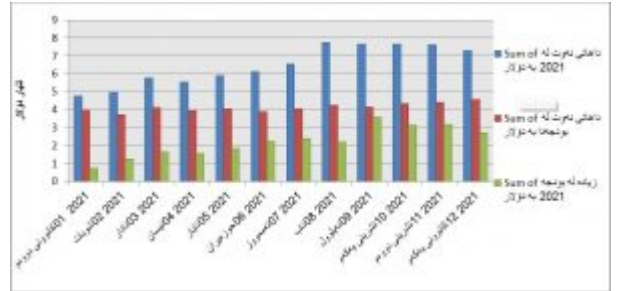
له سا لی 2019 وه چین و هیندستان دوو کړیا رانی سه ره که یی نهوتی عێراق بوون. به گۆزه ی ئاماری کپله، هیندستان رۆژانه 1.08 ملیۆن به رمیل و چین رۆژانه 964 هه زار به رمیل نهوتی عێراقیان کړی وه، له کاتی کدا له 2020 دا چین به 1.08 ملیۆن به رمیل نهوتی رۆژانه و هیندستان به 921 هه زار به رمیل نهوتی رۆژانه رێزه بندی به که م و دووه میان گرتبوو.

ئوه ی جێگه ی سه رنجه، له سا لی رابردوودا، ئەمریکا سییه م کړیا رانی سه ره که یی نهوتی عێراق بووه، به شیوه یه ک رۆژانه 165 هه زار به رمیل

نەوتى لە عێراق كۆپو، بەدوايدا كۆرياي باشوور ديت كه رۇژانه 161 ھەزار بەرميل نەوتى كۆپو. دوايىن جاريش كه ئەمريكا سىيەم كۆپارى نەوتى عێراق بووييت لە 2018دا بوو، كه 415 ھەزار بەرميل نەوتى لە عێراق كۆپو.

داھاتى نەوت لەراستيدا و لە بودجەدا

لە بودجەى 2021ى عێراق، نرخى نەوت بە 45 دۆلار بۆ ھەر بەرميلك دانرا، واتە چاوھەرواندەكرا داھاتى نەوت عێراق لەسالى رابردوو 48.59 مليار دۆلار بۆت، بەلام داھاتى ئەمسالى نەوتى عێراق 76.54 مليار دۆلار، واتە نزيكەى 27 مليار دۆلار زيادەى ھەبوو، وەكو لە گرافيك 1دا دەردەكەوييت.

گرافيك 1: داھاتى نەوتى عێراق لە بودجە و لە 2021دا لەگەڵ زيادەى لە بودجە 2021دا.

بەندەرى بەسرە و تواناي ھەناردەکردن

عێراق لە پلانىدا بەسالى داھاتوودا ئاستى بەرھەمھيئانى نەوت زيادبكات، كه ئەمەش پيويستى بەتەواوکردنى ھيلى سىيەمى خەليجى بەسرە ھەيە، كه دەتوانيت، رۇژانە تواناي بەندەرەكە بۆ ھەناردنى 700 ھەزار بەرميل نەوتى ديكە زيادبكات. لەكاتيكدا بەرزترين برى ھەناردەكرا، 3.18 مليون بەرميل نەوتى رۇژانە بوو، بەلام ئەگەر بەرھەمھيئان زياتر بکړت لەمانگەکانى داھاتوودا، ھيچ گەرەنتيەك نيبە كه بتوانيت بەو توانايەى ئىستاي بەندەرى بەسرە ھەناردەبکړت، چونکه بەرزترين ئاستى ھەناردەکردن لە بەندەرى بەسرە ھەو لە كانوونى يەكەمى 2018دا بوو، كه 3.627 مليون بەرميل نەوتى رۇژانە بوو، لەكاتيكدا سالى رابردوو لەو بەندەرە ھەو رۇژانە تەنيا 2.91 مليون بەرميل نەوت ھەناردەكرا. كەواتە بەرزکردنەوى ئاستى بەرھەمھيئان پيويستى بەكەنالىكى ديكەى ھەناردەکردن ياخود تەواوکردنى كارەکانى فراوانکردنى بەسرە ھەيە.

كۆتايى

سالى رابردوو لەرووى داھاتى سالى ھەو نمونەيى بوو، بەتەنيا لەچارەكى چوارەمى ئەوسالەدا داھاتى نەوت 22.65 مليار دۆلار بوو. ئاسۆى سەرەتاکانى ئەمسالىش تاوھكو ئىستا بەوشيوھەيە كه نرخى نەوت بەرھەو بەرزبوونەوھ پروات. نرخى يەك بەرميل نەوتى برينت لە سەررووى 80 دۆلارەوھ مامەلى پيۆھدەكړت.

لەكۆتاييدا، لەوانەيە سالى رابردوو و ئەمسال، نەوت بۆ عێراق داھاتيكى چاوھەرواندەكرا و گەرەى ھەبووييت و ھەبييت، بەلام لەسالى داھاتوودا ئەگەر 26 مليارى سالى رابردوو و ئەمسالىش (ھيشتا كار بە بودجەى 2021 دەكړت) نەخريتە چوارچيوھەيەكەوھ بۆ ھەمەچەشنکردنى سەرچاوھەکانى داھات و پيشخستنى پيشەسازى و كەمکردنەوى كارمەندى كەرتى گشتى، ئەوا لەسالى داھاتوو لەرووى بەكارھيئانى وزوھ گۆرانكاريبەكى گەرە لە جيھان روودەدات و روونە عێراقيش ھەنگاو بەرھەو كۆى دەنيت!

سەرچاوھەکان

[1]

<https://oil.gov.iq/?page=824> [2]

<https://oil.gov.iq/?page=828> [3]